

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nrul de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

PEDAȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Garanțiile constituționale.

(*) Dacă e ca garanțiile constituționale să se acorde în felul cum vestesc ziarele coaliției, n'avem să fim îngrijorați. Nu este adecă vorba de altceva, decât de lărgirea competenței *curții administrative* și, prin urmare, reducerea sferei de competență a ministrilor.

Actualei coalițiuni nu i-a venit la socoteală puterea prea mare a guvernului care s'a manifestat sub Kristóffy, când hotărârile aduse de congregațiunile »apărătoare ale constituțiunii« erau rând pe rând nimicite de ministrul de interne, care pe d'asupra instituia comisari guverniali în locul vicișpanilor renitenți, și, peste tot, avea destulă putere să lupte împotriva comitatului oponent.

Această stare de lucruri e vorba să fie schimbată. În urma proiectului de lege a lui Apponyi, conflictele politice constituționale de felul acesta se vor încredința curții administrative, fiind mai multe garanții ca o curte compusă din judecători înalți și înamovibili, nesupuși fluctuațiilor politice, o să judece mai clar și mai imparțial de cum se întâmplă până acum, când o afacere adusă sub presiunea ministrului ori contra lui, o judecă tot el!

Ceeace nu ne supără nici pe noi. Din contră: poate că în afaceri curat administrative, făcând apelată în contra hotărârilor congregațiilor servile stăpânirii, vom reuși câte odată să determinăm curtea admini-

strativă să nimicească ceeace ministrul de sigur n'ar face, căci el ascultă întotdeauna de agenții săi puși în fruntea comitatului.

E vorba apoi să se poată face apelată în contra chemării ilegale sub arme. Se știe, că pe vremea lui Fejérváry coaliția voise a reține pe cei chemați sub arme. Unii au și ascultat de îndemnul kossuthiste și au început să discute cu autoritățile militare trăgând la îndoială legalitatea ordinelor ce emiteau și nesupunându-se lor, ceeace a adus după sine procese și osânde strașnice, căci cu miliția nu e de glumit. Andrassy vrea ca înalta curte administrativă să fie indrituită ea să judece în astfel de cazuri, putând cetățenii să facă apelată când s'ar putea spri-gini pe vre-un articol de lege care învederează ilegalitatea.

Nici asta nu ne supără. Mai ales că în caz de conflict între Coroană și obștea kossuthistă, pe noi românii nu ne poate opri nimeni să alergăm sub steagul negru-galben, și să intrăm de bună voie în oștire, cum am făcut-o în trecut.

Conflictele dintre autoritățile militare și contravenienții la ordinele date se vor judeca d'aci îneolo deci de curtea administrativă, ca astfel judecătoria militară să nu fie stat în stat, — ceeace n'are să ne strice nici nouă, una pentrucă, desigur, prea puțini români vor ajunge în asemenea conflicte, fiind noi oameni de ordine, iar pe de altă parte am dori și noi ca unele dintre asprele legi militare să se mai îndulcească.

Acestea sunt marile concesiuni, despre

care presa coaliției trâmbiță că sunt menite să pună basa unei ere noi în viața de stat a Ungariei și să înalțe »nația« cum n'a mai fost.

Invederat: e o reclamă mare la mijloc.

Se face zgomot în jurul unei chestii, pentru a se atrage atenția dela altele mai mari, în cari guvernul ungar nu s'a ales cu vre-o concesie mai de seamă, ci coaliția va votă transacția așa cum au votat-o și guvernele liberale, și fie că mai trăiește bătrânul monarh, fie că vine altul, între kossuthiști și tiszaiști nici cu microscopul nu o să mai descopere nimeni vre-o deosebire când vorba e de — Viena.

Acesta e adevărul, care trebuie însă dat în bulinele »garanțiilor constituționale«, ca onorabila coaliție să apară într'o lumină mai favorabilă, căci altfel încurând au să se deștepte și desiluzioneze chiar cei mai fanatici kossuthiști.

Transacția primejduită. *Din Viena vin știri grave: transacția e primejduită ori încheierea ei cel puțin amânată. Intre baronul Aehrenthal, ministru de externe și primul ministru Wekerle s'au ivit grave neînțelegeri în chestii de drept comun, așa că ministrul de externe s'a hotărât să demisioneze.*

În urma acestui conflict, Wekerle și primministru austriac Beck s'au înțeles ca proiectul de transacție formulat deja, să nu fie înfățișat dietei, ci ambii ministri se vor mărgini să declare că din cauza boalei M.

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Al treilea turneu de teatru.

— Impresii. —

De Zaharie Bârsan.

Cu un repertoriu mai mult de comedie, piese traduse și localizate din italienește, am pornit în spre ziua de sf. Petru al treilea turneu de teatru prin Ardeal. Am pornit din Brașov Joi seara la 11, cu o trăsură cu trei cai... ca toți caii din Brașov: slabi și nevoiași. Te uii la ei și vrei, nu vrei, trebuie să-ți faci cruce, că știe Dumnezeu de-ajungi unde-ți-e gândul.

O noapte întunecată, mohorită fără nici o stea și fără nici o rază de lună. Norii grei încremeniseră par'că de-asupra și doar câte-un durdui îndepărtat ne mai aducea aminte de enorma viață ce se svârcolia în înălțime.

Lăsăm bariera dela Brașov cu dealul furcilor cu tot, îi zicem noapte bună Ghimbavului adormit la stânga și până să băgăm de seamă, ne trezim în Codlea, satul cu lumina electrică. Adăpăm caii și mergem mai departe spre Vlădeni.

Aprindem un rest de luminare, rămasă dela hotel, ne întindem un pardisiu pe picioare și punem masa.

Nu știu ce aveam; eram triști cu toții și numai după-ce gustăram puțin vin ni-se mai deslegă limba. Și unul una, altul alta, pătrundeam încet prin desimea întunericului în huruitul trăsurii îndulcit de sunetul clopotelor dela cai. Din când în când vizitiul fredona câte-un sfârșit

de cântec, care se stingea în umezeala liniștei nesfârșite.

Într'o vreme ne-apucărăm și noi să cântăm câte- ceva, dar prinse să ne ademnească somnul și încet, încet ne înghemuirăm tot mai mult fiecare în câte-un colț al trăsurii. Și-apoi e știut: când e locul strâmt nici odată nu-ți găsești locul... și numai ne treziam că ne mai scoatem câte-o mână, ori câte-un picior pe fereastra lăndaului, numai auziai pe câte unul:

»Auleu!...

— »Ce-i?«

— Mi-a amorțit piciorul!

— Ce?

— Piciorul...

Și... liniște. Nimeni nu comenta; era așa de natural să-ți amorțească piciorul!...

Trecem prin Vlădenii, Persiani și pe la revărsatul zilei ne oprim pe câte va momente în Șercaia.

Trecem apoi prin Mândra care fie zis între noi, numai mândră nu-i și peste puțin zărim vârfurile plopilor dela Făgăraș.

Soarele spârsese vălul întunecat de nori și stârnea acum negurile de prin văile munților. Le vedeam cum se ridica încet-încet și culmile apăreau ca niște frunți îngândurate în fața razelor vesele.

Ajungem. Pe uliți lume multă; eră sărbătoare și zi de târg. Piața părea un mușinoi de furnici harnice.

D'abia urcam în camere, la hotel, și primim vizite. Erau prietini buni, pe cari nu-i mai văzuserăm de un an. Imi păreau mai domoliți; vre-

mea șireată își strecoară pe nesimțite umbrele pe fețele desmerdate alădată de seninătatea tinereții.

Mi-se povestește despre succesul ce l-au avut diletanții când au jucat »Sluga la doi stăpâni«, localizarea mea după Goldoni.

Seara, spectacolul început cu puțină teamă — nu mai jucaserăm aproape de un an — a urmat frumos, publicul a râs mult și ne-a răsplătit cu aplauze sincere.

A doua zi ne trezim că ne chiamă la primărie. În urma unui ordin ministerial — se zicea — trebuia să ne legitimăm că suntem cetățeni unguri. În caz contrar nu puteam să mai jucăm decât cu concesie ministerială. Vr'o câțiva dintre noi neputându-se conforma acelu ordin, am fost siliți să renunțăm la reprezentarea a doua, ce eră să se joace Dumineca.

Și-acum... stam în drum. Ni-se rupsesse căruța. Ce eră de făcut?

Dumineca dimineața ne-am dus prin câteva sate din apropiere cu trăsurile. Satele păreau niște grădini, văzute de departe. Țăranii au o purtare foarte cuviincioasă și așezată, o vedeam după felul cum se sculau în picioare și ne salutau. Ne-am oprit câteva momente la un preot cuminte, un om vial, mare vânător și bun gospodar.

La 1 după amiază eram înapoi la Făgăraș.

— »Ei, ce facem copii? Mergem înainte, ori ne întoarcem la cafenea, la Brașov?«

— Ba să mergem la Săliște — eră al dollea oraș în programul turneului — și să ne mai gândim.

Sale se mai amână prezentarea proiectului de transacție, pretextându-se că nu s'a putut încă obține înalta prealabilă aprobare.

Adevărul e însă, că în decursul desbaterii dintre cele două guverne, și chiar înaintea, Maj. Sa dete prealabila învoire la aceste proiecte. De atunci încoace baronul Aehrenthal a exprimat îngrijiri de natură de drept comun în așa chip, că între el și guvernul ungar s'a declarat conflictul grav ce ține acum pe loc întreaga deslegare. Așa, că ori guvernul maghiar cedează, ori Aehrenthal demisionează, nevoind să ia răspunderea pentru încheierea unei transacțiuni contra căreia are serioase obiecțiuni.

Practica religioasă.

De Ioan Slavici.

I.

(Urmare.)

Aducându-mi aminte de popii noștri, cari cerșesc și ei, dar nu pentru săraci, ci fiecare pentru sine, nu i-am dat nici un răspuns. »Dar, i-am zis, sarcina pe care o luați asupra d-voastră, e foarte grea«.

»Vi se pare, — a întâmpinat preotul, alungat din patria lui.

Lasă că n'avem altă treabă, dar fiecare dintre noi lucrează într'un cerc restrâns și cunoaște atât pe ceice au nevoie de ajutor, cât și pe ceice pot să le dea ajutorul. Eu știu bine, cât are și cât poate să agonisească fiecare din poporeni mei, decât are nevoie, ca să-și asigure un trai tignit, și cer numai din prisoasele lui. Avem fără îndoială și greutate, căci trebuie să privighem, ca fiecare să-și întrebuințeze bine timpul și puterile și să-și chivernisească fără de risipă avutul și să ne luptăm contra celor ce exploatează în mod neomenesc munca ori fac abuz de capitalul lor; dar aceste greutate sunt înlăturate și ele cu oarecare osteneală, căci pentru ceice luăm dăm în schimb mulțumirea, pe care o simte ori-și-care om când săvârșește o faptă bună. Nu poți să-ți închipuiești, — urmă el zimbând iar cu mulțumire, — cât de mult țin oamenii noștri să aibă mulțumirea aceasta și cât de mulți sunt ceice dau chiar și peste puterile lor și-și trag dela gură, ca să

poată avea mulțumirea de a fi ușurat vieța altora. Vei fi știind, poate, că acela, care în congresul ținut la Zürich în anul 1897, în chestiunea ocrotirii muncitorilor a obținut hotărîrea privitoare la repausul duminical, a fost Abbé Beck, profesor la universitatea din Fribourg, și aici oamenii țin foarte mult la repausul duminical. Tot atât de mult țin și la ziua de opt ore, și dacă o mare rușine e să lucrezi duminicile, tot rușine e să începi munca înainte de 8 ore, sau să nu încetezi cu ea la 6 seara. Sunt cu toate acestea mulți, cari fac ore suplimentare, nu însă pentru sine, ci pentru alții, ceice nu e rușine. Eu, urmă iar, am înființat în parohia mea o fabrică pentru tinerimea adultă să nu fie nevoită a se risipi spre așa căută de lucru căci risipindu-se, ea foarte ușor se strică. Scopul meu nu e dar câștigul, ci ca să țin tinerimea la casele părintești și sub privegherea mea. Țin dar să nu se lucreze peste 8 ore. Mai ales Sămbetele însă și în ajun de sărbători se fac și aici ca aiurea ore suplimentare pentruca săracii să poată avea și o zi bună, să se îmbrace mai bine, să iasă la vre-o excursiune ori să ia parte la vre-o serbare«.

Mi-a mai spus multe părintele Chancenote, omul înzestrat în mare măsură cu darul, deci și cu slăbiciunea de a vorbi și era pentru mine o mare mulțumire să-l ascult, dar stăteam la îndoială, dacă nu cumva sunt exagerate cele ce-mi spune. Mi-am dat deci silința de a mă încredința din propria mea intuițiune despre adevăr, și sunt multe lucrurile, cari m'au mișcat adânc.

E și aici mizerie și răutate omenească, dar e mizeria acoperită cu un văl des, iar răutatea stă ascunsă.

Aveam să plec spre Zürich cu o d-șoară, fată de vre-o 18 ani.

»Te rog, — îmi zise ea stăruitor, ca până la Berna să iei bilete de clasa III«.

»De ce? — o întrebai.

»Uite, — răspuse dânsa, — o să vie la gară câteva dintre amicele mele, și mi-ar fi greu să mă vadă urcându-mă în clasa II. Și-ar face o rea părere despre mine«.

»Ei bine, i-am întâmpinat, să luăm clasa III chiar până la Zürich«.

»Da, — strigă ea voioasă, — și din economia, pe care o facem, să-i dăm spălătoarei vre-o 6 franci. Are, biata de ea, trei copii, iar soțul ei e un bețiv«.

Așa se văd lucrurile în Elveția, și Elvețianul tot așa le vede și după ce pleacă în vre-o altă țară.

Sedeam în timpul uneia din călduroasele zile dela începutul lunii August cu soția și cu copiii

la recoare și-mi luam, după masă, cafeaua, când cineva a bătut la ușă.

A intrat o damă ca de cincizeci de ani, neobișnuit de scurtă și foarte grasă, care a făcut un compliment reverențios și a rostit franțuzește următorul discurs, precum se vede, pregătit de mai înainte:

»Mă scuzați, stimabilă doamnă, că vă deranjez la timp atât de nepotrivit, dar am venit pe jos dela București, am luat-o pe la cimitirul Belu, am greșit drumul, am trecut cu mare încungiu pe la Jilava și am întârziat. Sunt guvernanta la o familie din București, unde avem o bucătăreasă, o biată de văduvă cu trei copii, al căreia soț a fost neguțator, dar a scăpat. Mi s'a spus, că în școala D-voastră se primesc fete sărace, și, fiindcă acea văduvă nu știe să-și facă treburile, am venit să vă cer informațiuni, dacă nu ar putea să fie primită și una din fetele ei, copilă foarte gentilă, Doamnă, și deșteaptă, vă încredințez, Doamnă, deșteaptă, bună, cuminte, căci altfel nu m'ași interesă de ea și n'aș fi făcut pe căldura aceasta un drum atât de lung. Ar fi o mare binefacere și un câștig pentru Institutul D-voastră«, stărui dânsa scoțând actele copilei, ca să le prezinte.

»Doamnă, — i-am răspuns după ce am examinat actele, — e peste puțină. Copila are, ce-i drept, media mare, dar e de abia unsprezece ani, iar în școala noastră se primesc numai fete trecute de 12 ani. Va putea însă să se prezinte anul viitor și chiar anul ce va urmă, când va fi de 13 ani și va avea încă mai mari șanse«.

Pentru mai deplină dumerire, i-am dat o foaie din publicațiunea făcută pentru concurs.

»Sunteți foarte binevoitor, Domnule, — răspuse ea înveselită. — Vă mulțumesc! Știu că nu am făcut drumul de geaba. Biata de văduvă se va mângâia cu speranța, că îi va fi primită fata în Institut. Vă mulțumesc, Doamnă! vă mulțumesc, Domnule, și scuzați, că v'am deranjat, dar am făcut-o din iubirea creștinească«.

După aceea s'a dus în parc, și-a căutat la izvor un loc mai răcoros, și-a desfăcut bocceluș, în care avea două cornuri și o bucată de cașcaval și și a astâmpărat foamea și setea.

Aici la noi oamenii, care fac asemenea lucruri, sunt luați ca fiind »cam într'o ureche«; acolo nu.

Trăsesem la un otel, unde pentru șase lei pe zi aveam întreaga întreținere, și eram foarte mulțumit, deși abia pe ici pe colo puteam să iau câte ceva din cele cinci șase feluri de bucate ce mi-se serviau la masa comună.

»Domnule, — îmi zise a treia zi Soeur Marie Germaine, touriera, în a căreia purtare de grijă fusese dat, — am fost pe la otel. Afiu, că ești

Bine, să mergem la Săliște!

La Săliște e frumos și când ești năcăjit. Hai-deți la Săliște!

Pachetarăm în grabă și cu trenul de 4 p. m. plecarăm.

Noaptea am dormit în Sibiu, iar doua zi dimineața ne-am dus la Săliște.

Până ne-am gândit, până ne-am chibzuit au trecut vre-o zece zile. În sfârșit am aflat soluția. M'am însurat și astfel mi-am făcut logodnica cetățeană maghiară. Un tovarăș câștigat și pentru vieța și pentru mișcarea noastră teatrală. Ne-am dus la primărie într'o bună Joi după a. Ne-a cunoscut notarul Chirca și am avut de martori pe dl Comșia și pe profesorul Lupaș.

Retrăiesc clipele de atunci. Mă văd în trăsura mergând spre primărie. Văd lumea cum iese prin porți și se uită mirată la cei doi străini cari au avut norocul să-și dea mâna pentru totdeauna, în Săliștea cea frumoasă, incunjuți de prietini buni și de nesfârșita poezie a naturii. Cerul era atât de limpede și atâta pace era în atmosfera acelui amurg neuitat.

La primărie eram veseli ca niște copii și unirea noastră s'a făcut cu seninătate și cu zimbet pe buzele tuturor.

Seara a fost pentru noi o surprinză neuitată. Am fost conduși în pavilionul hotelului unde

era o masă întinsă și toată lumea de inimă a Săliștei. Cea dintâiu care ne-a felicitat a fost dna Comșia, femeia aceea frumoasă și cu minte, cumpănită la vorbă și cu ceva măreț în toată înfățișarea. Au urmat apoi celelalte doamne și domni după vârstă. Eram așa de pătrunși de dragostea ce ni-se arată, că nu găsim cuvântul de mulțumire.

Sunt sigur că dacă a-ș fi zis ceva, m'ar fi înecat lacrimile bucuriei.

Ne-am așezat apoi la masă între dna și dl Comșia, cel care nu mai îmbătrânește... și era dragoste, poezie și veselie și în cer și pe pământ. Aveam câte-odată impresia, cum mă uitam în nesfârșitul cerului albastru că ploauă din el petale de trandafiri albi.

A vorbit dl Comșia, într'un ton avântat. Nu'mi mai aduc aminte ce a spus, dar știu c'a vorbit cu toată sinceritate inimei lui de român însuflețit.

Corul a cântat cântece de sărbătoare, directorul Lepădatu era de o vervă uimitoare și toată lumea era veselă.

A vorbit apoi profesorul Lupaș cu dragostea unui prieten vechiu, cu inima unui frate.

Luna apăruse la strașina pavilionului, așa de frumoasă cum n'am mai văzut-o niciodată. Nu știu în seara aceea avea asupra mea o putere de

vraje; vorbiam eu, ascultam ce spun ceilalți și numai mă treziam că mă uit la ea, pierdut, fermecat..

»Lună, lună, tu ești de vină la toate!...« Și luna par'că zimbăia mulțumită ca o mamă fericită.

Târziu după miezul nopții ne-am despărțit.

Nu voiu uita niciodată serbătorea, pe care au sfințit-o săliștenii cu iubire și bucurie sinceră, de dragul celor doi călători.

Noi, actorii Ardealului, suntem rândunelele dornice de primăvară. Vremurile de azi sunt vremurile de trecere peste marea înfuriată. O auzim cum se zbuciumă sub noi și ostenite zărim departe catargul unei corăbii. Alergăm acolo, să ne mai odihnim, că drumu-i lung până la țărnuț înfiorat. Ne așezăm pe catarg și cântăm vesele cu glasul pe care ni-l-a dat Dumnezeu. Sbuciumă-se marea cât va voi, până catargul va fi sus, nu ne vom teme.

Acel catarg e iubirea poporului românesc pentru teatru.

De vreți să ajungem la țărnuț, primiți rândunelele, când sunt ostenite, pe catargul cel adăpostit de furia valurilor!

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — maeștru de monumente și pietre de cimitir. —

Fabricațiile proprii din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de marmoră se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatok.

foarte bine acolo; mi-se plânge însă stăpâna casei, că nu-ți plac bucatele elvețiene».

»Bucatele îmi plac, — am incredințat-o eu, — dar la vârsta mea oamenii, care țin să-și păstreze sănătatea și limpezimea minții, mănâncă puțin și nu ceace le place, ci ceace le prieste, și eu țin să păstrez o anumită dietă».

»Acesta e lucru foarte supărător, — întâmpină ea strâmtorată, — căci într'un oțel nu se poate cere să ți-se gătească pe plac. Oțelul acela e însă și prea scump pentru d-ta, care ai să stai aici câteva săptămâni. Ai, te rog, bunătatea de a mă lăsa să-ți caut eu, un pension, unde ți-se vor servi bucatele ce-ți priesc și vei fi și mai liniștit decât la oțel».

Am avut bunătatea aceasta, și pe 'nserate am fost mutat la un pension, unde pentru patru lei pe zi aveam un iatac curat cu vederea spre Alpii acoperiți de zăpadă, lumină electrică, serviciu, întreținerea după prescrierea făcută de Soeur Marie Germaine, ba, când serile eră rece, și butelia cu apă caldă în culcuș.

Mai înainte de a mă fi mutat, Soeur Marie Germaine mi-a dat informațiunile cuvenite și despre persoanele, cu cari aveam să iau masa. Erau câțiva studenți italieni, câțiva polonezi, un bulgar, un brazilian, doi ruși, dintre care unul cu soția, o franceză cu fiica ei, o Englezoască cu băiatul și un inginer din cantonul Chur.

»D-ta, — îmi zise ea, — ai să stai la masă cu Doamna franceză și cu inginerul, care e om cum se cade, are trei copii și își așteaptă familia. Am vorbit cu el și se bucură că va putea să ia masa în societatea d-tale».

(Va urma).

Boala M. Sale împăratului.

Duminecă pe la amiază, se lățișe vestea în Viena, că Maj. Sa e în ultimele ore. Ministrul prezident pe calea cancelariei presei de poliție a desmințit știrea.

Maj. Sa are mereu călduri și catarul e în desvoltare, dar nu amenință primejdie iminentă.

Iată telegramele sosite Duminecă și ieri:

Viena, 14 Oct. Biuroul c. r. vestește: (10 ore a. m.) Maj. Sa a petrecut noaptea în pace, dimineața la orele 5 și jum. s'a sculat și n'avea călduri. Numai pe la orele 8 a început din nou să i-se ridice tempe-

ratura, și acum are călduri cu întreruperi.

Catarul începe să se amelioreze. Atacurile de tuse nu mai sunt așa de intensive. Exudatul e în abundență. Forțele fizice și nutrimentul Maj. Sale sunt îndestulitoare. Starea obiectivă în general e destul de bună.

Viena, 14 Oct. Despre starea Maj. Sale biuroul telegrafic cesaro-regesc a primit seara din Schönbrun următoarea telegramă:

Temperatura Maj. Sale s'a urcat dela amiază, dar nu mai mult ca în zilele trecute. Starea generală îndestulitoare, nutrimentul suficient. Ziua de azi se poate zice mai bună.

Dr. Kerzl despre boala împăratului.

Viena, 14 Oct. Un ziarist a cercetat ieri pe dr. Kerzl, consilier de curte, medicul în căutarea căruia se află Maj. Sa, ca să afluștiri pozitive despre boala împăratului. Dr. Kerzl la orele 11 a. m. venea tocmai dela Majestatea Sa și primii în locuința proprie pe ziaristul căruia îi spuse următoarele:

— Maj. Sa suferă de laringită, la care s'a adăugat și un catar bronhial. Afară de aceasta Maj. Sa de două săptămâni încoace are și febră, care n'a scăzut de tot în decursul boalei și contribuie la slăbirea forțelor Maj. Sale.

Febra a provocat și lipsă de apetit, și numai cu greu putem îndupleca pe M. Sa să mănânce. Numai de n'ar dori cu atâta nerăbdare să lucreze! Nu poate trăi fără lucru. Starea generală fizică și funcționarea inimii în tot timpul a fost îndestulitoare, încă și plomânii după împrejurări funcționează destul de bine.

— Dați-mi voe dle consilier de curte să vă pun o întrebare fără încunjur, zise ziaristul: E primejdie?

— *La asta nu pot răspunde și nici nu e permis să răspund.* Catarul e soiul acesta... e un ce, care pretinde cele mai mari prudențe. Augustul bolnav e de 77 de ani,

Despre cultura noastră.

În ziarul «Secolul» din București a început să se publice un interesant studiu despre starea noastră culturală.

Despre epoca ce a urmat după dezastrul dela Mohaci, iată ce scrie:

»Domnul dădea pământuri favoriților săi, iar țăranul dat ca iobag devenea sclavul boerului, lipit de pământ, neavând voe de a se muta de de pe o moșie pe alta. Prin legi revoltătoare de nedrepte, națiunea românească fu declarată venetică. Săteanul în mod absolut lipsit de orice drept de proprietate, n'avea permisiunea să poarte armă, sub pedeapsa tăerei mânei; i-se interzicea a se îmbrăca cu alte haine, decât cu acele albe țărănești; în pricina el eră judecat de stăpânul său, la ale cărui porunci n'avea voe să se împotrivescă; era dator să lucreze chiar și sărbătorile; nu i-se permitea să învețe la nici o școală... într'un cuvânt românii, conziderați nu ca națiune ci ca cea mai înjosită clasă socială, erau puși în afară de lege.

Aceeași stare de plâns o găsim și în biserica românească, care în secolul al șaseprezecelea și mai ales în acel următor a trecut prin serioase pericole, cauzate de puterea extraordinară a reformatorilor, cari nu cruțau de bațjocură și umiliri nici chiar pe mitropolitul din Albia-Iulia.

Deosebirea de rasă pe de altă parte — îngrijirea legitimă dealtminte, a celorlalte naționalități față de o națiune românească număroasă și

oțelită la luptă — atrasere o goană cumplită și cele mai brutale prigoniri împotriva frunțașilor clerului român de peste munți; d'asupra capului lor se deslănțuesc toate furtunile, pentru că în ei vedeau dușmanii comuni inteligența conducătoare a fraților noștri. Ortodoxismul lor era considerat ca o adevărată cutezanță în ochii stăpânitorilor, cari în îngâmfarea și atotputernicia lor se mirau și se scandalizau chiar cum de este posibil ca »plebea valahă cea proastă, săracă și supusă« să aibă altă religie decât dânsii, oameni luminați și avuți.

Iată deci cum se explică înverșunarea celor trei naționalități conjurate încontra națiunii române; iată de ce preoții români au fost alungați dela locurile lor — ba încă unii din ei mai recalitrânți au suferit maltratări și internități — iar mitropoliții cu firea ceva mai blândă, neputându-se împotrivi perzeuțiunilor, au acceptat pe tăcute autoritatea episcopului calvinesc.

În acest vârtej cumplit se găsea biserica românească din Transilvania la 1691, când această țară veni sub domnia casei austriace.

Austria, catolică, punând mâna pe Ungaria, avea de luptat pe țărîmul religios cu ungurii calvini și cu sașii protestanți: de aceea ea și a ales ca element de sprijin pe români, cari erau mai număroși, promițându-le că, dacă vor trece la catolicism, vor dobândi școli, preoți, episcopi... în fine totul, chiar drepturi la diregătoriile publice.

și la noi la bătrâni toate boalele sunt împreunate cu oare care primejdie. Eu și profesorul Neisser sperăm, că M. Sa având o constituție așa de tare, va suporta această boală. Mai multe nu pot spune.

Viena 14 Oct. Din isvoare de încredere se vestește: Liniștea M. Sale împăratului în noaptea trecută a fost conturbată de atacur de tuse. Catarul în decursul nopții s'a desvoltat mult. Înainte de masă au avut loc primiriile obicinuite. M. Sa a primit pe adjutanții contele Paar și Bolfrass și pe cavalerul Schissel, șeful biuroului de cabinet.

Viena 14 Oct. De ieri starea sanitară a M. Sale nu s'a agravat. Medicii au stabilit că progresul catarului și simptomele catarale se arată și în părți, cari până acum erau neatînse. Medicii acum grijesc mai mult ca să împedecă infectarea aripei stângi a plomânului. Pentru aceea au ordonat ca în decursul zilei M. Sa să nu zacă în pat, căci ar putea să-i provoace complicații. Starea subiectivă a M. Sale nu e îndestulitoare fiindcă s'a ivit și o boală veche. Din cauza schimbării de trai s'a ivit din nou hemo-roizii.

Dr. I. Suciū între alegători.

Primim un lung și interesant raport despre adunarea populară din Boroș-Ineu, unde dr. I. Suciū a făcut darea de samă înaintea alegătorilor săi.

Raportul îl vom publica mâne. Deocamdată ne mărginim să spunem, că — precum eră de așteptat — poporul a primit cu mare bucurie pe deputatul său, l-a ascultat cu plăcere, i-a votat încredere, mulțumiri și iubire.

»Arad és Vidéke« își dă azi silința într'un comunicat mincinos a prezenta adunarea din Ineu ca una în care dl Suciū ar fi fost întrerupt când a vorbit despre afacerea Vaida, prin contraziceri din partea străinilor. O singură contrazicere nu s'a auzit și nici că ar fi cutezat cineva a brusca poporul din Ineu, extrem însuflețit pentru deputatul său și dl Vaida, că zău, n'o pățiă bine.

Sâmbătă, în 19 l. c. dl deputat Suciū va vorbi poporului la 10 ore a. m. în adunarea convocată la *Dezna* și la 3 ore p. m. în adunarea convocată la *Sebiș*, iar Duminecă în 20 Octomvrie n. în adunarea dela *Cermeiu*.

Intre alegători.

Orăștie, 14 Oct. Ziua de ieri a fost dublă sărbătoare pentru românii de aici. A venit în mijlocul lor atât deputatul cercului dl dr. Aurel Vlad, cât și dr. V. Lucaciū și dr. Iuliu Maniu. Nici n'a văzut Orăștia așa primire splendidă.

Cât despre vorbirile rostite, ele au electrizat auditorul până la cel mai înalt grad de însuflețire.

Dr. Aurel Vlad a dat seamă despre cele petrecute în dietă, făcând o severă critică activității majorității atât de puțin prielnică desvoltării generale.

A arătat îndeosebi loviturile ce ni-s'au adus nouă, naționalităților (chestia Vaida, legea lui Apponyi) și cum feudalii se co-

desc să realizeze ceea ce ar fi dator în virtutea angajamentului luat când au primit puterea din mâna Maj. Sale.

A schițat apoi lupta dusă de naționaliști și campania ce se va purta de aici încolo pentru sufragiul universal.

Dl Vlad a accentuat deasemeni necesitatea unei organizări temeinice și solide a partidului național, lucru pe care clubul parlamentar îl va și realiza. În viitorul cel mai apropiat se vor aduce hotărâri importante în afacerea aceasta.

Aplauze îndelungate au acoperit cuvântarea deputatului, după care în mijlocul unei atențiuni generale a vorbit dr. V. Lucaciu, așa cum numai el știe, atingând cele mai simțitoare coarde ale inimii românești: iubirea și devotamentul ce trebuie să avem pentru cauza națională și făcând apel la solidaritatea în luptă.

Nu se poate descrie însuflețirea ce a produs vorbirea d-lui dr. V. Lucaciu, care, ca pretutindeni printre români, așa și aici se bucură de dragostea tuturor.

A vorbit apoi simpaticul deputat dr. Iuliu Maniu, arătând îndeosebi partea ce deputatul Orăștiei își ia din lupta națională.

Deputatului i-s'a votat încredere și devotament.

Dela frați.

Gimnaziul din Câmpulung (Bucovina). O știre telegrafică aduce din Câmpulung vestea îmbucurătoare, că examenul de primire l-au trecut 90 de elevi, dintre care 74 români. Se va mai deschide încă o clasă.

Naționalismul în Rădăuț. »Voința Poporului« scrie: Se pare, că tot nu s'a stins naționalismul român în Bucovina, și dacă s'a stins în alte părți, în Rădăuț cercul unui district și bogat românesc el va trăi în vecii vecilor. Dovezi pentru aceasta avem destule, voi să induc numai v'ă două din timpul ultim. Dintre sutele de cereri incurse pe timpul sesiunii dietale la adresa dietei, două din Rădăuți sunt scrise în limba nemțască și anume în numele internatului de băieți semnată de dr. Tarnavski și în numele filialei societății damelor române de dna Turturean.

Așteptăm, ca țărani să apere drepturile limbii noastre, pe cari noi nesiliți de nimeni le jertfim și apoi plângem ca niște babe că ni le răpese strainii. Tot ce am pierdut în țara aceasta am pierdut fiindcă am jertfit noi singuri.

Alți martiri români la Veria în Macedonia. Dela Veria se scriu următoarele:

Pe când în contra românilor s'a pornit din partea turcilor o goană așa de turbată și așa de fără nici un temei serios, bandele grecești continuă nesupărate și neurmărite lanțul nesfârșit de crime în contra românilor.

Ei nu se mai uită căruia partid aparțin românii. E destul să vadă că cineva poartă costumul românesc și vorbește graiul nostru pentru a-l omorî fără nici o cruțare.

Ca încă un exemplu, pe lângă multe altele, mai poate servi și următorul:

În satul grecesc Cacova, situat la o depărtare de vre o 3 ciasuri de Veria, doi români din comuna Selia și anume Tegu Dalecu și Adam Hașura se ocupau cu negoțul de cărbuni, pe cari îi vindeau la Caterina.

Câteși doi erau oameni din cei mai inofensivi, căutându-și exclusiv de treburile lor.

Nu numai atât. Ei își trimeteau copiii la școlile grecești, așa că erau din așa numiții grecomanii.

Nici aceasta însă nu i-a scăpat, căci Sâmbătă seara în 22 c., o bandă de antariști — din multe cari terorizează ținutul Veriei — ducându-se la Cacova, i-a legat pe amândoi și i-a luat cu dânșii la munte.

Până acum nu se știe nimic de soarta lor. Însă, după toate probabilitățile și având în vedere cazurile precedente, ei au fost măcelăriți și apoi aruncați într'un șanț, ca să fie prada fiarelor sălbatice.

Totuși grecii se vaită, că nu mai pot trăi din cauza românilor, iar turcii, în orbirea lor, îi cred și lovesc tot în români, pe când nici un fir de păr nu le cade de pe capul grecilor.

Din România.

Ciocnirea de trenuri de lângă Câmpulung. În ziua de Sâmbătă a avut loc o ciocnire de trenuri între stațiile Mihăești și Stâlpeni în următoarele împrejurări:

Trenul de persoane plecat din Câmpulung la ora 3:40 a izbit un tren cu material ce se afla pe linia lângă stația Stâlpeni.

Lovitura a fost atât de violentă încât a sfărâmat locomotiva trenului de persoane, distrugând cu desăvârșire vagonul poștal și vagonul cu pa-turi, iar alte 3 vagoane au fost deteriorate și azvârlite de pe șine.

Au fost grav răniți mehanical Costică Marinescu, șeful de tren Iacob Gheorghiu și manipulantul Mantu.

Au mai fost răniți dintre pasageri un preot și comerciantul Ioniță Rădulescu din Stâlpeni.

Răniții au fost transportați la spitalul rural din Racoviță.

Cu trenul de 6 au plecat din Câmpulung la locul nenorocirii dl Ionescu Bastea, substituit de procuror, doctor Vișoianu, Alexandrescu, dirigentul oficiului Câmpulung, precum și mulți curioși.

S'a început imediat o anchetă pentru stabilirea responsabilităților.

Românii și industria petrolului. »Viața Românească«, revista lunară dela Iași publică la rubrica sa economică, în numărul pe Septembrie, două importante articole. Primul se datorește dlui C. Alimănișteanu și al doilea dlui Vintilă Brătianu. Ambii se ocupă cu congresul de petrol.

Dl Alimănișteanu arată rezultatele științifice și practice date de congresul internațional de petrol ținut la București, apoi insistă asupra necesității de a se îndruma tineretul român spre industrie și comerț.

Dl Brătianu face legătură între congresul de petrol și industria noastră petroliferă, pentru a ajunge la concluzia că elementul românesc participă în mod neînsemnat la această industrie.

Chiar străinii veniți la congres, au observat acest fapt, scrie dl Brătianu și citează spusele unui profesor distins care-i spunea: »Plec cu convingerea că aveți multe bogății în deosebi în terenurile petrolifere, dar este nevoie să luați o participare preponderentă în punerea lor în valoare«.

Apoi dl Brătianu continuă: »Proprietarul solu-lui nu a luat în cele mai multe cazuri decât o valoare cu totul neproporționată cu bogăția terenului său, în exploatarea propriu zisă pentru a extrage petrolul din pământ, iar în industria pentru a-l transforma într'un produs comercial, participarea românilor este cu totul neîndestulătoare«.

Românii au fost primiți în industria petrolului doar ca muncitori manuali.

În a doua parte a articolului său dl Vintilă Brătianu face istoricul luptelor politice ce s'au dat pentru salvarea terenurilor petrolifere de per-ricolul american și ajunge din nou la chestia că participarea românilor în întreprinderile petrolifere e cu totul neînsemnată: 14 milioane din capitalul de 185 milioane investit în industria petrolului.

Dl Brătianu găsește că statul trebuie să ia măsuri ca în exploatarea terenurilor petrolifere să fie rezervată o parte cât de mare a elementului național, ca personal și capital. Statul trebuie să facă pentru exploatarea naționale un credit petrolifer, care să înlesnească creditul micului exploatator sau proprietarului solului și să nu-l lase numai în mâna băncilor interesate.

Tot statul, scrie dl Brătianu, trebuie să ia măsuri ca micii producători de petrol să nu fie robiți marilor societăți în ce privesc mijloacele de transport.

Alte propuneri ce dl Brătianu le face în acest serz sunt: Institutul geologic să studieze terenuri și produsele micilor petroliști. Să se înlesnească acestora posibilitatea de a înmagazina și clasa produsele lor în rezervoarele de depozit de la Constanța și din gări, ca astfel ei, micii producători să se poată bucura de reduceri la transport și la înmagazinări și de un credit mai lesnicios. Apoi statul să reguleze așa ca proprietarii de terenuri — cei mai mulți țărani — să participe la bogăția din subsolul lor printr'o internare progresivă la producția brută a sondei, iar nu printr'o revedență fixă și absolut neînsemnată.

Câteva cuvinte în chestia țărănească.

Sub acest titlu dl Leon L. Ghica-Dumbrăveni, mare proprietar și fost deputat în camera conservatoare, a scos o broșură de 16 pagini, în care își rezumă părerile asupra chestiunii agrare la ordinea zilei.

Iată cum începe d-sa:

Peste un milion capi de familie au fost declarați proprietari »sul generis« asupra unei întinderi de pământ de 3 și jum. milioane hectare. Aceste 3 și jum. milioane hectare reprezentând deodată cu casele, acaretele proprietarilor lor, o sumă de 3 miliarde, au fost lovite prin faptul incapacității de a contracta a proprietarilor lor, de non-valoarea absolută.

Nu e de mirare că proprietarii aceștia în asemenea condițiuni, adică lipsiți prin faptul incapacității lor legale, de creditul care reprezintă solvabilitatea lor, să ducă mizeria din care nu pot eși. Nu-i de mirare că acea pătură de 5 milioane de suflete să nu fi făcut în această vreme îndelungată nici un progres, — pe câtă vreme restul de 700,000 suflete, din care jumătate străini, s'au dezvoltat, devenind astfel singurul factor al progresului, pe care l-a făcut România timp de 40 ani, pentru simplul motiv că n'au fost loviți de aceeași incapacitate legală.

Un lucru e cert și care nu poate să nu lovească spiritul ori căruia om de bună credință: Ne aflăm în față a două categorii de locuitori ai aceleiași țări; cea dintâi protejată de Stat, ingradită de legi ocrotitoare, și bucurându-se de drepturi civile și politice, iar a doua lipsită de orice lege ocrotitoare, și jumătate din ea nebucurându-se nici de drepturile politice, nici de plenitudinea drepturilor civile; cu toate acestea, întâia categorie, cea ocrotită, nu s'a putut dezvolta și nu poate trăi nici în ziua de astăzi, pe când a doua propășește într'un mod regulat.

Suntem deci siliți să convenim în față unor fapte așa de patente, că aceste rezultate trebuie să aibe o cauză adâncă. Mi-se pare că singura cauză a acestor consecințe cu totul neașteptate de legiuitorul constituantel, nu poate fi decât aceea diferențiere la baza legilor sub imperiul căroră se dezvoltă ambele aceste categorii în aceeași țară. Incapacitatea juridică a celor 5 milioane de țărani, lovește direct proprietățile lor de non-valoare, și tot ce li-s'a dat dela 64 încoace, precum și tot ce li-s'ar mai da de aci înainte pe aceeași bază nu poate fi un leac la mizeria lor. O asemenea soluțiune simplistă nu le va da solvabilitatea bazată pe credit, singurul lor mijloc de a fi salvați.

Rezultatul la care s'ar ajunge ar fi de a scoate un lucru de valoare azi, din stăpânirea unor oameni capabili de a contracta, pentru a-l trece în mâna unui proprietar care prin incapacitatea sa legală i ar zădarnici valoarea.

Coloralul acestei soluțiuni ar fi de a micșora averea națională și solvabilitatea țării. Nu cred să găsească statul român un creditor pentru o asemenea operațiune; ce ar fi în adevăr o operație de bancă, ce ar consista în a da sute de milioane Statului, ca să scoată moșii astăzi libere și reprezentând un credit; — O operațiune financiară prin care cu cât ar da creditorul mai mult, cu atât s'ar scoate mai mult din gaș.

Nu credem să se găsească un financiar pentru a o accepta, orice avantajii i-s'ar făgădui. Ni-se pare din contra că, ridicând această incapacitate care apasă atât de greu pe spinarea beneficiarilor acestor legi de excepție în care nu pot trăi, s'ar emancipa fondul, ridicându-se dintr'o zi în-

tr'alta dela valoarea de zero lei, pentru a ajunge împreună cu pământurile, casele, acareturile țărănești, la valoarea de 3 miliarde de lei. Unde este valoare de trei miliarde, este și credit de un miliard, un miliard jumătate, care ar veni necondiționat pe valori așa de sigure, fără să mai fie nevoit statul la nici un sacrificiu.

Nu e de mirare deci, că într-o țară mică cum e a noastră, o valoare de trei miliarde pusă în situațiunea de a nu reprezintă un franc credit, să aducă o stare de mizerie, și că această stare de mizerie să lovească exclusiv pe proprietarii acelor trei miliarde zădărnice.

Singurul leac dar, după noi, este abrogarea art. din constituție privitor la inalienabilitatea terenurilor țărănești, pentru a emancipa acele 3 milioane și jumătate de hectare cu sulimi de mii de case și acarete. Știu că ni-se va spune că ar fi primejdios să lași pe țăranul nepregătit, liber să se ruineze cu desăvârșire: dar argumentul ni-se pare greșit, căci dacă nu s'a pregătit țăranul în 40 ani, nu se va pregăti nici în 400, sub legile ocrotitoare ale unui Stat tutelar.

Din străinătate.

Condamnarea șefului socialist Lieb-knecht. Face o mare senzație în toată lumea pertractarea procesului intentat de tribunalul din Lipsca împotriva cunoscutului șef socialist Lieb-knecht.

Numitul șef socialist scrisese o broșură contra militarismului, agitând tineretul să denege serviciul militar.

Ideile desfășurate în această broșură n'au fost aprobate pe de-a întregul de partidul socialist iar procurorul de stat a ridicat contra autorului acuza *trădării de patrie*.

La pertractarea finală, care a ținut mai multe zile și s'a terminat alaltăieri, procurorul *Olshausen*, un celebru jurist german, a ținut un rechisitor lung și documentat, arătând la ce dezastru ar ajunge Germania dacă ideile lui Hervé (francezul) propagate de Lieb-knecht ar prinde rădăcini în stat. N'ar mai fi nici o siguranță, nici personală, nici de avere și s'ar prăbuși însuși statul.

Nici Lieb-knecht nu s'a lăsat însă mai pre jos. Este un orator de forță și cunosător profund de legi și mai presus de toate pasionat dușman al armatelor și războaielor, despre ale căror orori și dezastru a vorbit storcând aplauzele auditorului și ținând o adevărată și emoționantă prelegere.

Tribunalul nu s'a lăsat însă influențat, ci invocând interesul suprem al statului, a declarat vinovat pe Lieb-knecht pentru *tradare de patrie și l-a osândit la 1 an și jum. temniță grea de cetate.*

Greva se întinde în Italia. La Legnano și Bolonia, lucrătorii au încetat lucrul, declarând greva generală.

Bursa muncii a hotărât încetarea lucrului și în alte orașe.

Din Milano sosesc știri cu totul îngrijitoare. Funcționarii C. F. și poștelor sunt pe cale de a înceta lucrul. Parte din impiegajii C. F. nu mai lucrează.

În Bolonia greva generală a fost proclamată pentru 24 ore pentru a se afirma solidaritatea muncitorilor cu greviștii din Milan. Greva a început fără incident.

Meetingul din Milan. În Milan, Duminecă d. p. a avut loc în arene o mare întrunire de greviști convocată de »Bursa muncii«. În urma șgomotului fuș că alte incidente s'ar fi produs între lucrători și forța publică, întrunirea a fost întreruptă fără a lua o hotărâre, și o coloană de 10.000 greviști s'a îndreptat spre piața mare strigând și cântând. Magazinele au fost închise pe tot parcursul manifestațiilor, nici un incident notabil nu este de semnalat. Manifestații s'au încheiat apoi spre »Bursa muncii«.

Lucrătorii electriciani au proclamat și dânsli greva, din care cauză lumina electrică funcționează foarte puțin. Seara a fost liniștită, teatrele au fost deschise dar au fost frecventate de puțină lume.

„UNGARIA“.

Se vede că țara e iarăși în mare primejdie, căci stăpânirea a crezut de cuviință să scoată pe »platz« pe faimosul Moldován Gergely.

Polițistul ajuns rector universitar, teologul care a crescut la Blaj cu »tipău« ajuns acum »domn Măria Sa«, a scos adică în ziua de 10 Oct. o revistă intitulată »Ungaria«, Ungaria lui Moldován și a renegaților d'o pânură cu el.

A mai scos el revistă sub acest titlu, dar n'o cetea nimeni, nici de silă. Acum iar își încearcă norocul. Suntem siguri: cu același rezultat!

De altfel chiar ziarele ungurești se îndoiesc de succesul lui Gergely. »Budapesti Hirlap« de pildă scrie: »E îndoielnic să aibă succes, pentru că convingerea caminite a dat faliment față de politica intransigentă valahă«, — sau pe românește: Români se întorc cu greutate de propaganda renegaților!

Acesta e adevărul.

Dar, în sfârșit, dacă sunt proști cari să plătească tiparul și hârtia (și desigur și »munca«), Gergely ca treabă are, de ce n'ar scrie iară revistă? Il uită lumea și atunci ce rost mai are el în — Ungaria?

În numărul 1 al revistei Gergely o dă pe două limbi, să l înțeleagă și ungurii și românii precumcă el vrea pacea, că aceste două neamuri trebuie să se înțeleagă, ori mai bine: românul să nu strige dacă l doare, ci să țină spatele, că i-l-a făcut Dzeu destul de lat.

Caută să dovedească îndeosebi un lucru: dreptul ce-l are în țara asta limba ungurească!

În numărul viitor desigur că se va căzni să demonstreze că noi n'avem nici un fel de drept, și suntem niște proști, dacă nu facem ca el: să uităm pe mama care ne-a lăptat și să ne căcu-lim stăpânirii!

○ Gergely, nu ești tu — Moldovan!

Croații, banul și guvernul.

E lucru constatat deja: banul Rakodczay n'a reușit să aducă vre-o schimbare în situația croată, ci relațiunile dintre partidele croate aliate și dintre guvernul maghiar continuă a fi tot ca la numirea actualului ban.

Ceeace, bine înțeles, nu convine guvernului maghiar, temându-se de o obstrucție a croaților, lucru ce i-ar trage o dungă mare peste socoteli.

Wekerle a și chemat pe ziua de ieri la Pesta pe Rakodczay și tema discuției a fost modalitatea de a-i împăca pe croați.

Deoarece se știe, că deputații, croați nici nu vor să stea de vorbă cu guvernul până nu-i dă drumul lui Rakodczay, acesta pentru a înlesni pacea, și-a oferit demisia, ceeace Wekerle a luat spre știință, dar demisia nu va fi primită decât în caz când sunt șanse ca pe acest preș și alte concesii eventuale, croații din dietă să desarmeze lupta națională și cel puțin în dietă să nu facă greutăți guvernului.

AVIS!

Abonenții cari n'au plătit încă întreg abonamentul pe 1907 sunt rugați să se grăbească a trimite sumele restante și curente, ca să nu se facă vre-o împiedecare cu trimiterea ziarului, deoarece și pe noi ne costă mult marcele, redactarea și expedarea ziarului și nu putem anticipa abonenților, cari nu plătesc înainte.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 15 Octomvrie. n. 1907.

— **Știri personale.** Anunțăm cu plăcere, că fruntașul nostru dr. N. Oncu, deputat și director al băncii »Victoria«, după ce a stat și la cele dintâiu două ședințe ale dietei, Sâmbătă seara a sosit în Arad deplin sănătos, reluându-și obișnuitele ocupațiuni.

— **Dețineri din cauza catastrofei pe calea ferată.** Cauza catastrofei de Joi și cauzatorul ei sunt puși în adevărata lumină prin declarația de ieri a frânarului dela trenul de marfă 912, cu numele Rizsányi Mihályi, care a fost ascultat la poliție. Rizsányi era frânarul trenului de marfă și așa era ocupat cu oprirea la ultimul vagon. După declarația lui trenul de marfă a sosit la 12 ore 42 minute la stația apropiată de Budapesta, unde ar fi trebuit să se oprească și să aștepte trenul accelerat din Zimony care după cum știa el ar fi trebuit să treacă prin gară la orele douăsprezece și patruzecișicinci de minute. Spre cea mai mare surprindere a lui însă trenul de marfă a plecat încet mai departe. Atunci a crezut, că trenul accelerat din Zimony întârzie undeva și de aceea au pornit la drum trenul de marfă. Regulamentele liniei ferate prescriu în asemenea cazuri, că personalul trebuie să se uite înapoi, căci se întâmplă adeseori, ca să se facă semn de oprirea trenului. El din datorie s'a uitat înapoi și a văzut, că păzitorul Csepi Lajos face semn să se oprească. Cu toate acestea trenul s'a dus mai departe, iar păzitorul își frângea mâinile în desperare și împreună cu Neumann Adolf funcționar de gară voiau să silească trenul de marfă la oprire. Toate încercările au fost zadarnice. Atunci el a început să strângă frânele la ultimul vagon, dar nu ajunse la nici un rezultat, căci trenul de marfă era compus din 43 de vagoane și cele două vagoane din urmă erau goale și Czimermann, care era pe mașină nu putea ști despre strângerea frânelor. Rizsányi a declarat cu hotărâre, că nenorocirea se putea înlătura, dacă Czimermann s'ar fi uitat înapoi după cum prescrie regulamentul. Iar conductorul a neglijat această datorie. Poliția în urma acestei declarații l-a deținut pe conductorul Czimermann, pe baza unui fapt care primejduiește siguranța publică.

— **Tolstoi contra lui Apponyi.** Iată ce scrie în »Russkoie Zelo« marele Tolstoi:

»Nu aprob punctul de vedere al lui Apponyi din cauză că sunt slav și mi apăr rudele de sânge, ci ca om independent și obiectiv mă alătur părerilor lui Björnson. Așa cred, că persecuția naționalităților din partea lui Apponyi nu urmează din iubirea-i cătră națiunea maghiară, ci din intoleranța sa religioasă, care-l îndemnă la ură și persecuție«.

»Cel mai trist lucru este că Apponyi trece în st-einătate ca un apostol al păcei, pe când la el acasă consideră pe nemaghiari de neoameni.

»Este de datorie oricărui om gânditor a rupe masca minciunei de pe fața acestui individ, ca fiecare să vadă că el nu este o pasăre folositoare ci una răpitoare, Statul ungar a dat faliment în urma acțiunii ministrului lui de culte și până atunci va rămânea compromis în fața întregii lumi civilizate.

— **Lăsământul literar al lui Iosif Vulcan.** La intervenția dlui Iosif St. Șuluțu, prezidentul »Asociațiunei«, doamna Aurelia Vulcan, văduva regretatului Iosif Vulcan, fost membru ordinar al »Academiei Române«, membru ordinar în secțiunile literare ale »Asociațiunei«, și membru onorar al acestui așezământ cultural al nostru s'a declarat gata a predă spre păstrare Muzeului »Asociațiunei« întregul lăsământ literar al răposatului ei soț, stătător din decorațiuni, diplome, corespondențe și scrieri încă netipărite. Domnul prezident Șuluțu a incredințat pe unul dintre secretarii »Asociațiunei« (dl Tăslăuanu) cu mergerea la Oradea-mare, pentru a lua în primire prețiosul lăsământ. (»Telegraful«).

— **Toselli.** Se vestește din Florența: Impresariul, care l-a angajat pe Toselli la un turneu în America, a stricat contractul, fiindcă s'a convins, că școala și talentul artistic al lui Toselli e mult mai slab decât să poată avea succes.

— Cum e timpul? În Europa timpul e cald și spre Ost e senin, ploii mai mari au fost în Franța și în Italia de sus.

În țară nu s'a întâmplat nici o schimbare.

Se poate aștepta timp cald, la apus cu ploii.

— **Drumul aeronaviilor englezi.** Se telegrafiază din Götaborg: Balonul Mamuth, care Sâmbătă s'a urcat din palatul de cristal din Londra, Duminecă după amiază pe la orele unu plutind la o înălțime mică deasupra mării, și trecut pe lângă Sakev, și după masă la orele trei și jumătate s'a scoborât la Amal Vener. Trei pasageri din balon s'au lăsat din nacelă cu frânghii. Nacela e ruinată.

— **Fondarea a două orașe noi grecești.** Se vestește din Atena că alăturați s'a pus piatra fundamentală a noilor orașe grecești Anchialos și Euxinopolis lângă orașul Malmiros din Tesalia, în prezența moștenitorului de tron, a ministrului de interne și de finanțe, a mitropolitului din Atena, a mai multor deputați, precum și un număr public. Aceste orașe noi se zidesc din partea guvernului în amintirea orașului grecesc Achialos din Bulgaria, care a fost aprins în anul trecut cu ocazia revoltelor antigrecești. Aceste două orașe vor servi pentru colonizarea populației refugiate din Achialos, Varna, Burgas și Sozopolis. Serbarea a fost înălțătoare. Au deosebit interes mai ales refugiații, cari vor fi locuitorii noilor orașe.

— **Fața fragedă și mâna albă** este de cea mai mare importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă iolosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adevărat ca adevărat bune în contra pișturilor, petelor de ficat, coșuri, miteseri, roșeața mânilor. Dacă feții și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comanda la singurul preparator: Tó-nay Imre și W a c h s m a n n Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

Dela judecătoria și tribunale.

Osândirea dlui V. Macrea. Eri s'a pertractat la Budapesta primul proces de presă al ziarului »Lupta«, pentru un articol apărut în numărul dela 17 Ianuarie.

Spre fericirea »nației« și siguranța statului, dl V. Macrea, redactorul responsabil a fost osândit la 8 luni temniță de stat și 800 cor. amendă.

Nu se glumește la Budapesta, unde președintele al tribunalului este celebrul Zsitvay Leo, iar procurorul dr. Balázs Elemér nu s'a lăsat nici el mai pe jos de ceilalți colegi.

Apărător al dlui Macrea a fost dl dr. I. Erdélyi, care a rostit o energică și cuminte apărare, dar jurații dela Budapesta sunt și ei patrioți cari își înțeleg înalta misiune.

Iată cum rezumă »Lupta« vorbirea dlui Erdélyi:

Cu o oratorie desăvârșită, dl Erdélyi disecă frazele procurorului și le reduce la zero. Protestează înainte de toate împotriva procedurii acuzatorului, care în loc să aducă dovezi și argumente, prin invocarea frazelor umflate vrea să influențeze jurații, apelând nu la conștiința, ci la sentimentele lor patriotice și șoviniste, când le sugerează că trebuie să-l declare vinovat pe acuzatul. Citează dintr'un discurs al unui apărător român care și a început o apărare înaintea curții cu jurați cu declarația că i place să apere înaintea acestui for omoruri și nu procese politice pornite împotriva naționalităților, fiindcă e convins că jurații nu sunt capabili să aducă în astfel de procese un singur verdict de achitare.

»Eu însă — continuă dl Erdélyi — sunt convins, că există, că trebuie să existe o curte cu jurați, care »nu vede în fiecare tufă câte un valah înarmat cu topor«, că trebuie să existe o curte cu jurați, care să cântărească un proces de natura aceasta cu cumpănă dreaptă a echității neinfluențate de șovinism.

Intreaga noastră viață publică, mai ales, însă viața noastră politică a safiată de frazeologie. Mai ales frazele sunătoare și bombasticismul patriotic au trecut excesiv în țara aceasta. În numele acestui patriotism face apel la D-Voastre și dl

procuror, care n'a fost în curat nici chiar cu acuza ce trebuie s'o ridice. Căci, abătându-se dela practica logică de-a dovedi, de-a arăta cari sunt pasagiile primejdioase, — ridică acuză împotriva articolului în întregime, în contra acestui articol, în care se cere dela cititori și li-se impune respectarea și cinstitarea legilor.

Trecând la partea juridică a apărării, dovedește din nou totala netemeinicie a acuzei. Nu poți agita decât împotriva unui lucru pozitiv, real dar nici decum împotriva unei idei nereale, transcendente.

În articol nu e vorba de națiunea maghiară, ci numai de câțiva politicieni maghiari. Declarațiile acestora sunt critizate, comentariile ce se fac în articol, se fac la adresa guvernului, care chiar în aceea vreme a prezentat Camerelor proiectul legii școlare.

Se comentează declarația contelui Apponyi, că în țara aceasta numai maghiarul e stăpân... (Președintele, care a ascultat discursul apărării cu încordată atențiune, îl întrerupe pe orator rugându-l să nu intre în polemică cu Apponyi, căruia nu-i este cu putință să răspundă)...

Felurimi.

În țara vrăjitorilor. Toți știu că jonglerii indieni fac în public, în mijlocul străzii și fără nici o pregătire, scamatorii și minunății cari lasă cu mult pe jos pe ale marilor iluzioniști din Europa.

Toți ofițerii englezi, cari au garnizoană în India, au văzut cel puțin odată cum un fakir face să iasă din pământ o plantă în câteva minute, să-i crească ramuri, să se acopere de frunze, apoi să se micșoreze și să dispară — și asta în mijlocul unei piețe publice, pe trotuar, în curtea unui hotel, pe un pod, în sfârșit oriunde și în fața a 30, a 40, a 100 de curioși.

O altă ciudățenie este că fakirul se așează pe o masă cu picioarele sub el. Ajutorul lui îl acoperă cu un val ușor și rostește mai multe cuvinte de viață. După asta scoate încet-încet masa de sub fakir, iar aceasta rămâne în aer, fără nici un razim, uneori timp de un ceas și mai mult.

Iată acum un alt fapt de necrezut pe care-l dă un ziar indian »Madras Mail«, și care a fost produs în fața a o mulțime de martori, a căror sinceritate nu poate fi pusă la îndoială:

»Fakirul, însoțit de fiul său, luă mai întâiu un ghem de sfoară și legă capătul sfoarei de un sac ce era jos. După ce balanță puțin ghemul, îl aruncă în sus cu toată puterea. Lucru neexplicabil: Ghemul, în loc să cadă, se urcă aproape vertical până la 300, la 500, la 800 de metri și mai mult și dispăru în nori. Nu era nici o casă împrejur și ceva mai mult, zic martorii, vedeam bine sfoara întinsă între cer și pământ.

»Fakirul ordonă atunci fiului său să se urce pe sfoară, ceea ce băiatul făcu cu mare iuțeață ajutându-se cu picioarele ca și cu mâinile.

Astfel băiatul se ridică în aer lu o mare înălțime și curând deveni un punct d'abia vizibil și dispăru în nori.

Fakirul, fără să se mai ocupe de el, făcu mai multe scamatorii. Apoi, după câteva minute, ridicând capul, începu să strige pe fiul său rugându-l să vie să-l ajute. Se auzi atunci lămurit glasul copilului zicând că nu vrea să vină. De astădată fakirul îi ordonă să se dea jos. Nou refuz.

»Fakirul, foarte mânios, apucă un cuțit, se urcă pe sfoară și aproape îndată spectatorii auziră o ceartă violentă care se sfârși printr'un țipăt grozav. Cuprinși de o nespusă spaimă, oamenii văzură căzând din cer picături mari de sânge, apoi picioarele, corpul și la urmă capul copilului.

»Curând în urmă fakirul se scoborî liniștit pe sfoară, aruncă cuțitul plin de sânge, făcu ghemul la loc stucind puțin de sfoară ca și când ar fi voit să o desprindă de sus, adună membrele însângerate ale copilului și le acoperi cu o stofă colorată.

»Puse în sac ghemul și alte câteva accesorii de cari se servise, se întoarse spre locul unde era cadavrul și ridică stofa colorată.

»Copilul apărui atunci viu și nevătămat spre marea uimire a privitorilor. Membrele omenești și petele de sânge dispăruseră.

Care este acum explicația acestui fapt de necrezut? S'au dat mai multe însă nici una nu se pare așa de satisfăcătoare ca aceea pe care o

dă, în același ziar indian, un martor ocular la acest soi de jonglerii și care a călătorit mult prin Bengal și în provinciile dela Nord Vest, — țări pline de vrăjitori.

El a avut ideea de a luă o serie de fotografii instantanee ale scenelor celor mai minunate la cari asistă. Ei bine! nici una din aceste fotografii nu arată scenele văzute de oameni, ci numai gesturi și mișcări cu totul naturale.

De aci rezultă că fakirul n'a făcut nimic din ceea ce au văzut oamenii. El a hipnotizat pur și simplu pe asistenți — ceea ce e foarte lesne pentru fakirii indieni — dar n'a putut să hipnotizeze și ochii aparatului fotografic și astfel acesta a înregistrat adevărul.

Ultime informațiuni.

Știri grave despre strea M. Sale. Ziarele mai nouă sosite din capitală prezintă situația sănătății M. Sale tot mai gravă.

Dr. Neusser, nu profesor savant, care a căutat și el pe M. Sa, a zis eri:

»Nu sunt mulțumit cu starea sanitară a M. Sale. Temperatura, în comparație cu cea de ieri, prea a crescut mult.

Un înalt dignitar de curte a spus:

»Bronchita departe de a fi scăzut, dar trebuie să ne temem de contrarul. Alterarea la inimă, al cărei acces s'a manifestat întâia oară Joi, azi iar s'a repetat. Durere, M. Sa de mai multe zile nu este în starea cum spuneau rapoartele semioficiose.

»De aceea, dr. Kerzl și azi va veghia la patul M. Sale, dupăcum și profesorul Neusser va sta în castel și la noapte, ca dacă se ivește ceva mai grav, să fie la îndemână.

Iată telegrama din urmă:

»Profesorul Neusser a constatat, că bronchita a făcut progres; fenomenele bronchitei se pot constata acum și în părți remase intacte până acum. Puterile Suveranului au slăbit mult.

»Moștenitorul de tron în fiecare zi se duce la Schönbrunn să afle despre starea augustului bolnav.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 15 Oct. 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ:

Grâu pe Oct. (100 klg.)	23.68—23.70
Secară pe Oct.	21.——21.10
Ovăs pe Oct.	15.72—15.74
Cucuruz pe Mai 1908	13.96—13.98

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu	
De Tisa — — — —	23 K. 55—23 K. 95 fil.
Din comitatul Albei — — — —	23 » 65—24 » 05 »
De Pesta — — — —	23 » 65—24 » 05 »
Bănățenesc — — — —	23 » 45—23 » 85 »
De Bacica — — — —	23 » 55—23 » 95 »
Săcară — — — —	20 » 35—20 » 70 »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 60—15 » 80 »
» de cvalitatea II — — — —	15 » 40—15 » 60 »
Ovăs » » I — — — —	» » » » » » »
» » » II — — — —	» » » » » » »
Cucuruz vechiu — — — —	» » » » » » »
» nou — — — —	13 » 50—13 » 70 »

Poșta Redacției.

Dr. I. Am citit cu plăcere interesantă scrisoare. Mulțumim pentru exactele informațiuni. La întrebarea dela urmă răspundem: Da, negreșit că vrem! Adevărul mai presus de toate!

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-șef George Nicula.

•VIITORUL• institut de credit și economii, societate pe acții în Ocna-Sibiului (Vizakna).

Convocare.

P. T. Domni, cari au iscalit acții de-ale înființându-lui institut de credit și economii »Viitorul« societate pe acții în Ocna-Sibiului, se invită prin aceasta la

Adunarea generală de constituire, care se va țineă Duminecă în 27 Octombrie st. n. a. c. la orele 2 p. m. în localul școalei gr.-or. din Ocna-superioara cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
  2. Constatarea, dacă s'a iscalit capitalul societar și s'au făcut încasările prescise de lege.
  3. Hotărârea cu privire la înființarea societății.
  4. Stabilirea statutelor societății.
  5. Luarea l. cunoștință a numirei primei direcțiuni de cătră comitetul de fondare, sau — la caz că n'ar uza de acest drept — alegerea direcțiunii.
  6. Alegerea comitetului de supraveghere.
  7. Raportul comitetului de fondare și predarea sumelor încasate.
  8. Hotărârea asupra responsabilității comitetului de fondare.
- Participarea la adunare se face sau în persoană sau prin plenipotențiat, care însă nu poate fi decât acționar.

Ocna-Sibiului, la 13 Octombrie 1907.

Comitetul de fondare.

Din cauze familiare
se vinde în grabă o

ospătărie

cu grădină, popicărie și cu tot aranjamentul

pe lângă preț redus.

A se adresa la administrație.

Tejnor János

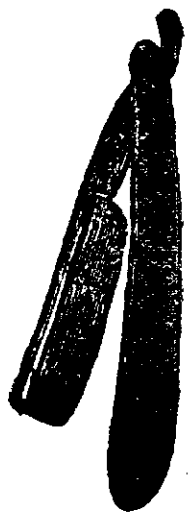
Timișoara-Fabric, str. Andrássy 18.

P. T.

După 25 ani de activitate la firma Karl Koch, im permit a aduce la cunoștință, cumcă m'am stabilit însumi sub firma susnumită.

Recomand numai fabricate de clasa primă ca: cuțite de buzunar, briciuri de ras, foarfeci de oțel, instrumente chirurgice, tacâmuri, unelte de grădină, bantage; legături la curarea morburilor se efeptuește prin oameni experți. Ciorapi de gumă, specialist pentru mâni artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparații, nichelări se efeptuește garanție de oameni experți.

TEJNOR JÁNOS,
instrumentar chirurgic,
cuțitar și couvacar absolut.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **advocat-jurisconsult** al institutului de credit și economii, societate pe acții »Ardeleana« din Orăștie (Szászváros), să excrie prin aceasta concurs cu **termin până la 15 Nov. a. c.** Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental anual de 4000 cor.
2. 20% bani de cuartir 800 cor.
3. Din venitul cancelariei advocațiale o tantiemă egală cu a directorului, tantiemă care de prezent variază între 1200—1300 cor.
4. Din trei în trei ani un adaos de salar de 7 $\frac{1}{2}$ % a salarului fundamental 300 cor.
5. La comisiuni și exmisiuni diurnele regulamentare.
6. Drept de penziune conform normativului în vigoare.

Doritorii de a ocupa acest post au să dovedească că posed cualificațiunea legală, prin acte corespunzătoare. Cererile să se adreseze până la terminul sus indicat la direcțiunea institutului.

Cel ales nu va putea exercia praxa privată și va avea să-și ocupe postul imediat. Informațiuni mai detaliate se dau la cancelaria direcțiunii institutului.

Orăștie, la 15 Octombrie 1907.

Directiunea.

George Bendorfean

pictor de biserici și auritor

Sibiu, Hermausplatz 3 (lângă cazarma cea mare).

Primește pictarea a tot felul de frescuri ornamentare în ori ce stil, pictarea icoanelor dela altar, tot felul de marmorare.

Mai departe primește renovarea altarelor vechi, a amvoanelor și cristelnițelor, și aurirea lor.

La dorință se trimite o listă de prețuri; și pentru stabilirea lucrului se angajază cu plăcere să meargă ori unde pe cheltuiala proprie.

— Garantează pentru trăinicia lucrului. —

Pentru desfacerea mai repede!

Caspari Frigyes-és Társai

Medgyes (Nagyküküllő m.)

recomandă cu preț redus produsele

școalei de pomi

precum:

pomii cu simburi tari, tufe de agriși și coacăze (ribiszke), smeură, fragi, tufe decorative, vâstari sălbatici de pomi fructiferi, pentru garduri vii, brazi și trandafiri, etc.

Preț-curent se trimite gratuit la dorință.

Fabrica lui

Luca K. Alexievits,

pegătitor de haine preoțești

UJVIDÉK

Recomandă atelierul său asortat cu tot felul de recvizite și haine preoțești de îmbrăcat în vreme slujbei în biserică.

Pregătește tot felul de icoane sfinte legate foarte frumos cu aur și mătăasă. Pregătește steaguri, prapore, și altele. Icoana mormântul lui Christos îl face foarte frumos.

La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

Contra boalelor de plumâni

a tusei, răgușelei, laringitei, se recomandă: **pilulele Frankl** (sufolquaiac pil.) experimentate de medici. — și bolnavul cel mai gingaș le ia cu plăcere.

Prețul unei cutii mare 2 cor. 40 fl.

Se găsește în farmacia:

Frankl Antal Szeged,
Felsőváros 20.

Preparațiuni de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás fürdő

noi aranjamente

expediază în afară de cartel o cantitate ori cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

natural, chemic, din isvorul de acid-carbonic din băile Buziaș, pentru prepararea apelor gazoase (soda) pentru restauratori și alte scopuri industriale.

Nu se poate confunda cu acidul-carbonic artificial care e mai fără spor. ● Serviciu de încredere, conștiincios!

Ape minerale și medicale de Buziaș

în sticle de 1 și de 1/2 litre.

Au un efect neîntrecut pentru boale de inimă, rimich și beșică.

Apă de masă de prima calitate!

Lămuriri servește cu plăcere:

„Muschong-buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn“.

Adresa telegrafică: Muschong, Buziásfürdő. — Telef.-interurb. 18.

Cine are năsip sau petriș se schimbă
în „Bae de aur“

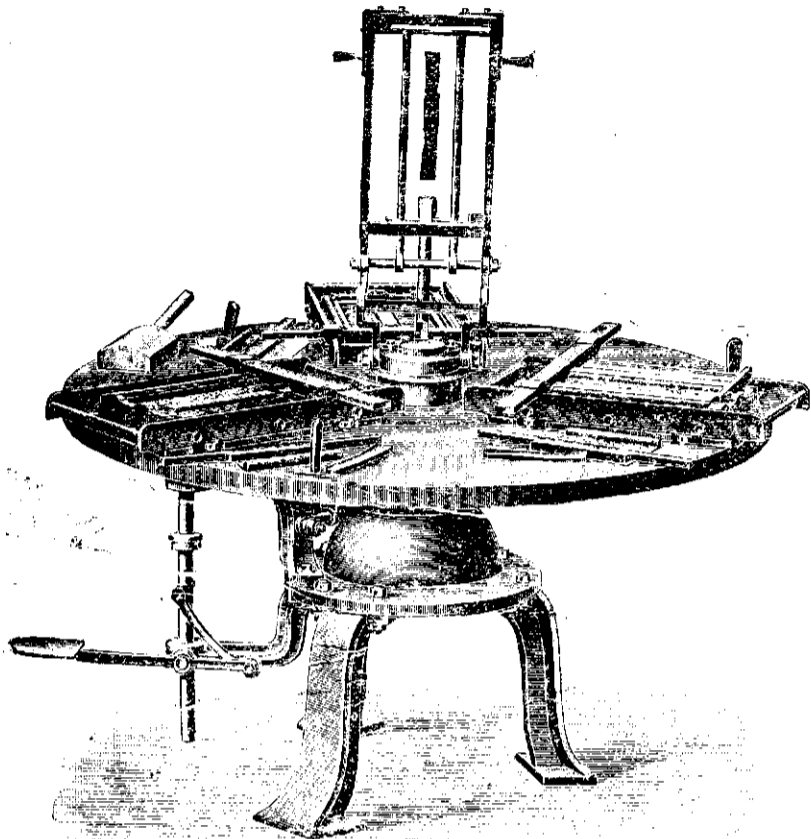
dacă se ocupă cu prepararea petrilor în
mod artificial.

Se pot prepara cu mici cheltuieli:

Cărămizi de părete din cement prepararea à 1000 de bucăți . . . 18 C.
Tigle de cement pentru acoperiș prepararea à 1000 bucăți . . . 40 C.
Plăci de cement prepararea à 1000 bucăți . . . . . 50 C.
Burloane de cement pentru scocuri, inele de cement pentru fântâni ș.
Mașinăriile necesare pentru fabricarea celor de sus le livrează
ERNST TIETZE fabrică de mașinării liferite medailate în mai multe
rânduri și turnătorie de fer GUBEN N. L. Germania.

Reprezentat de către:

BÜSCHITZ MOR în KOMÁROM.

CATALOG ILLUSTRAT SI PROIECT DE BUGET gratuit
trimite reprezentantului fabricii Büschitz Mór, Komárom,
cătră care trebuie adresele și scrisorile.

TRISKA J.

Pianine — Cimbale — Piane
Harmonice

în prețul de fabrică se pot
căpăta și plătit în rate.

● Se închiriază instrumente. ●

Acordarea sau repararea în
loc sau în provincie o săvâr-
șește prompt.

Gel mai mare magazin TRISKA J.
de piane în Ardeal
KOLOZSVAR
Sétatér-u. 10. (Casa propr.)

**Fempel E.
Pancsova.**

Espediază tot felul de mașini originale de prima calitate, d. e. :
garnituri de îmblătit, ciure, grape, tăietori de tulei, mașini
de sfărâmat, teasc de struguri, ș. a., ș. a.

Mai departe își recomandă magazinul cu **biciclete** cea
mai bună fabricație, și **mașini de cusut**, precum și tot
felul de părți alcătuitoare de biciclete și mașini de cusut.

Singurul reprezentant al mașinei de spălat **JOHNS.**

„ In atelierul meu aranjat cu putere motorică primesc
pentru reparațiuni tot felul de mașini originale, pre-
cum și mașini de cusut cu prețurile cele mai moderate. ”

Recomand tutu-
ror fierbătorilor de
rachiu și de spirt
căldările
mele cele mai nouă
și de construcția
cea mai nouă, bre-
vetate, făcute după
sistem propriu.
Prețuri solide și fixe.

Afară de căldările de fier rachiu pregătesc în atelierul meu injectoare
practice, de sistem propriu, contra peronosperii. Țin totdeauna în maga-
zinul meu cantitate mai mare de injectoare, ca să pot satisface momentan
comandele mai mari. Atară de aceea am în magazin tot felul de vase de casă
de aramă, pregătite de mine, cu prețul cel mai culant. Trimet franco pre-
țuri curente ilustrate.

MILAN T. IOVANOVIČI, căldărar
UJVIDEK, strada Lázár nr. 14.

GEORG DÉCSI

măiestru
de
instru-
mente
muzicale
Sibiu

Magazin de tot felul de instru-
mente muzicale, depozit
bogat de cele mai bune
coarde.

Primește și execută prompt tot
felul de comenzi din provincie,
precum reparază bine și ieftin
orice luerare ce aparține acestei
ramuri.

str. Ocnei
Nr. 10.

Prima fabrică de mobile de fier în Ardeal!

Mihájlovits György Lajos

Kolozsvár, Unio-utca 21.

Săvârșește tot felul de lucruri ce intră în specia aceasta,
precum: lavalouri, paturi, dulapuri de noapte, paturi
de copii, somiere de sîrmă de oțel, paturi tapetate
de închis, cuiere de haine, mobilă în parte de fier,
coșuri de lemne, ținătoare de cărbuni, cu poleială în
diferite culori și executare de lux. Mai departe montare de
casarme, locuințe de pompieri, spitale, internate,
școli, institute, cafenele și restaurante. Mese, bănci
și scaune de grădină.

Recomandând industria mea specială și bine aranjată, rog
totodată pe onor. public pentru binevoitoarele comenzi.

**SPECIALITAȚI: somiere de sîrmă de oțel, cari se
fac după măsură ieftin și curând.**